PIERWSZA ŁAWKA · 40 ZADAŃ DO LEKTURY · EGZAMIN ÓSMOKLASISTY 2027 · JĘZYK POLSKI · KLASA 8

Kamienie na szaniec – 40 zadań typu egzaminacyjnego z kluczem (egzamin ósmoklasisty 2027)

40 zadań w formule CKE do lektury obowiązkowej: fabuła i bohaterowie, gatunek, język, problematyka, konteksty, karta „jak na egzaminie" z argumentacją i planem wypracowania. Ramka „W pigułce", klucz z zasadami oceniania.

Karta	Temat	Zadania
1	**Fabuła i bohaterowie** Kamienie na szaniec – Aleksander Kamiński · kl. VII–VIII	7 zad. 9 pkt
2	**Gatunek i kompozycja** Kamienie na szaniec – Aleksander Kamiński · kl. VII–VIII	7 zad. 9 pkt
3	**Język, styl i fragment tekstu** Kamienie na szaniec – Aleksander Kamiński · kl. VII–VIII	7 zad. 11 pkt
4	**Problematyka i wartości** Kamienie na szaniec – Aleksander Kamiński · kl. VII–VIII	6 zad. 9 pkt
5	**Konteksty i porównania** Kamienie na szaniec – Aleksander Kamiński · kl. VII–VIII	6 zad. 7 pkt
6	**Jak na egzaminie – zadania mieszane** Kamienie na szaniec – Aleksander Kamiński · kl. VII–VIII	7 zad. 10 pkt

Jak korzystać z zestawu

- Materiał zawiera **40 zadań typu egzaminacyjnego** do jednej lektury obowiązkowej w sześciu kartach: fabuła i bohaterowie, gatunek i kompozycja, język i fragment tekstu, problematyka i wartości, konteksty i porównania oraz karta mieszana „jak na egzaminie”.
- Pierwsza karta zaczyna się od ramki **„W pigułce”** (o czym to jest, problematyka, bohaterowie, motywy, konteksty) – można od niej zacząć powtórkę.
- Formuły poleceń i punktacja są takie jak w arkuszach CKE (egzamin 10 maja 2027 r.). Od 2027 r. zadania mogą sprawdzać znajomość całych lektur także z klas IV–VI. Błąd rzeczowy dotyczący lektury oznacza 0 pkt za zadanie.
- Klucz na końcu zawiera zasady oceniania, przykładowe odpowiedzi i numer z brzmieniem wymagania z podstawy programowej.
- Wersja DOCX pozwala dowolnie edytować zadania i drukować karty osobno – np. jako kartkówkę albo pracę domową.

Materiał oryginalny przygotowany zgodnie z wymaganiami egzaminacyjnymi na rok 2027 (informator CKE o egzaminie ósmoklasisty z języka polskiego od roku szkolnego 2024/2025, lista lektur obowiązkowych; podstawa programowa 2017 w brzmieniu z 2024 r., Dz.U. 2024 poz. 996). Nie zawiera zadań z arkuszy CKE. Cytaty wyłącznie z utworów w domenie publicznej (wolnelektury.pl). Pisownia według zasad od 1.01.2026. Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

Fabuła i bohaterowie

Kamienie na szaniec – Aleksander Kamiński · kl. VII–VIII

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 9 pkt

W pigułce

- **O czym to jest.** Utwór opowiada o przyjaciołach z warszawskiego harcerstwa – Alku, Rudym i Zośce – którzy w czasie okupacji niemieckiej walczą w konspiracji: najpierw w małym sabotażu, potem w akcjach zbrojnych. Książka kończy się śmiercią wszystkich trzech bohaterów w 1943 r. Kamiński napisał ją na podstawie relacji uczestników i wydał w konspiracji w 1943 r.
- **Problematyka:** przyjaźń i wierność; patriotyzm i odpowiedzialność za ojczyznę; dorastanie w czasie wojny; harcerskie ideały: służba, braterstwo, prawość; cena walki: cierpienie i śmierć młodych ludzi; odwaga i poświęcenie dla drugiego człowieka.
- **Bohaterowie**

Postać	Kim jest, jaki jest
Tadeusz Zawadzki „Zośka”	Przywódca grupy, rozważny i odpowiedzialny; dowodził akcjami, zginął pod Sieczychami w sierpniu 1943 r.
Jan Bytnar „Rudy”	Pomysłowy i dokładny, prowadził akcje małego sabotażu; aresztowany i torturowany przez gestapo.
Aleksy Dawidowski „Alek”	Odważny, pełen energii i fantazji; słynął z brawurowych akcji; śmiertelnie ranny w akcji pod Arsenałem.
koledzy z Szarych Szeregów	Harcerze z grupy, z którymi bohaterowie przygotowywali i wykonywali akcje.

- **Motywy**

Motyw	Jak występuje w lekturze
przyjaźń	Alek i Zośka ryzykują życie, by odbić przyjaciela z rąk Niemców.
walka o wolność	Od napisów na murach po akcje zbrojne Grup Szturmowych.
ofiara młodego pokolenia	Wszyscy trzej bohaterowie giną, mając po dwadzieścia kilka lat.
harcerstwo	Ideały harcerskie kształtują postawy bohaterów także w czasie wojny.

- **Konteksty:** Kontekst historyczny: okupacja Warszawy, organizacja małego sabotażu „Wawer”, Szare Szeregi, akcja pod Arsenałem (26 marca 1943 r.). Kontekst literacki: tytuł nawiązuje do wiersza Juliusza Słowackiego *Testament mój* – o ludziach, którzy idą na śmierć jak kamienie rzucane na szaniec, czyli umocnienie obronne ojczyzny. Inne teksty kultury: film *Kamienie na szaniec* w reżyserii Roberta Glińskiego (2014).

Jak wykorzystać w wypracowaniu

Przykład 1. Temat: Czy prawdziwa przyjaźń wymaga poświęceń?
Argument: przyjaciel nie zostawia drugiego w potrzebie, nawet gdy grozi mu niebezpieczeństwo. Przykład: po aresztowaniu Rudego Zośka i Alek uczestniczą w akcji pod Arsenałem, by go uwolnić; Alek zostaje w niej śmiertelnie ranny.

Przykład 2. Temat: Czy młodzi ludzie mogą wpływać na bieg historii?
Argument: odwagą i wytrwałością dają przykład innym. Przykład: Alek zdejmuje niemiecką tablicę z pomnika Mikołaja Kopernika w Warszawie, co pokazuje mieszkańcom miasta, że opór trwa.

Zadania

1 **Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.**
Gestapo aresztowało Rudego ___ / 1 pkt

A. nad ranem w mieszkaniu jego rodziny.

B. w czasie akcji pod Arsenałem.

C. na ulicy podczas malowania kotwicy na murze.

D. w lesie pod Warszawą podczas ćwiczeń.

2 **Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń dotyczących bohaterów *Kamieni na szaniec*. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.** ___ / 1 pkt

1. Bohaterowie zdali maturę wiosną 1939 r., jeszcze przed wybuchem wojny.	**P**	**F**
2. Bohaterowie uczyli się w warszawskim Gimnazjum im. Tadeusza Reytana.	**P**	**F**

3 **Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.**
Alek i Rudy zmarli ___ / 1 pkt

A. w tym samym dniu co Zośka.

B. tego samego dnia, kilka dni po akcji pod Arsenałem.

C. w jednej bitwie podczas powstania warszawskiego.

D. w obozie koncentracyjnym w 1944 r.

4 **Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.**
Przed wojną bohaterowie należeli do ___ / 1 pkt

A. Grup Szturmowych.

B. Szarych Szeregów.

C. 23 Warszawskiej Drużyny Harcerskiej.

D. Armii Krajowej.

5 **Wyjaśnij, dlaczego aresztowanie Rudego było groźne nie tylko dla niego samego, ale też dla całej organizacji.** ___ / 2 pkt

Gatunek i kompozycja

Kamienie na szaniec – Aleksander Kamiński · kl. VII–VIII

KARTA 2/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 9 pkt

Przypomnij sobie

- **Epika** – rodzaj literacki, w którym o zdarzeniach opowiada narrator; należą do niego m.in. powieść i opowiadanie.
- **Narrator** – ten, kto opowiada o zdarzeniach w utworze; nie jest tym samym co autor.
- **Fabuła** – ciąg zdarzeń przedstawionych w utworze.

Zadania

1 **Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.** ___ / 1 pkt

Kamienie na szaniec zalicza się do literatury faktu, ponieważ

A. autor wymyślił wszystkie postacie.

B. jest napisana wierszem.

C. akcja toczy się w wymyślonej krainie.

D. opowiada o prawdziwych ludziach i wydarzeniach.

2 **Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń o narracji. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.** ___ / 1 pkt

1. Narrator opowiada o bohaterach w trzeciej osobie.	**P**	**F**
2. Narratorem jest Rudy, który opisuje własne przeżycia z więzienia.	**P**	**F**

3 **Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.** ___ / 1 pkt

Narrator opowiada o bohaterach

A. z ironią i lekceważeniem.

B. z podziwem i sympatią.

C. obojętnie, jak o obcych ludziach.

D. z zazdrością i niechęcią.

4 **Wyjaśnij, dlaczego autor wydał książkę pod pseudonimem, a bohaterów nazywał ich konspiracyjnymi przezwiskami.** ___ / 1 pkt

5 **Kompozycja książki jest chronologiczna. Wyjaśnij, co to oznacza, i podaj, od jakiego okresu w życiu bohaterów zaczyna się opowieść.** ___ / 2 pkt

Podgląd • Pierwsza Ławka

Język, styl i fragment tekstu

Kamienie na szaniec – Aleksander Kamiński · kl. VII–VIII

KARTA 3/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 11 pkt

Przypomnij sobie

- **Wers** – jedna linijka utworu poetyckiego.
- **Epitet** – określenie rzeczownika, najczęściej przymiotnik, np. *ciemna noc*.
- **Apostrofa** – bezpośredni zwrot do kogoś lub czegoś, np. do ojczyzny albo do Boga.

Zadania

1 **Tytuł książki Aleksandra Kamińskiego pochodzi z wiersza Juliusza Słowackiego. Przeczytaj fragment i wykonaj zadania.** ___ / 5 pkt

Juliusz Słowacki, *Testament mój* (fragment)

Lecz zaklinam: niech żywi nie tracą nadziei
I przed narodem niosą oświaty kaganiec;
A kiedy trzeba, na śmierć idą po kolei,
Jak kamienie, przez Boga rzucane na szaniec!

Juliusz Słowacki, *Testament mój* (fragment), tekst według wydania Wolnych Lektur (wolnelektury.pl), domena publiczna. [32 wyrazy]

zaklinać – usilnie prosić; kaganiec – tu: dawna lampka oliwna; szaniec – wał obronny, umocnienie.

1.1 **Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.** ___ / 1 pkt

W pierwszym wersie fragmentu osoba mówiąca

A. gorąco prosi żyjących o wytrwałość.

B. żegna się z matką.

C. opisuje krajobraz ojczyzny.

D. żali się na swoją samotność.

1.2 **Wyjaśnij przenośnię: *przed narodem niosą oświaty kaganiec*.** ___ / 1 pkt

1.3 **Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.** ___ / 1 pkt

Ostatni wers fragmentu zawiera

A. pytanie retoryczne.

B. wyraz dźwiękonaśladowczy.

C. zdrobnienie.

D. porównanie.

Podgląd • Pierwsza Ławka

1.4 **Podaj dwa przykłady postępowania bohaterów *Kamieni na szaniec*, które odpowiadają wezwaniom z wiersza.** ___ / 2 pkt

2 **Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.**
W przytoczonym fragmencie wiersza Słowackiego rymują się ze sobą wyrazy ___ / 1 pkt

A. *kaganiec* i *Boga*.
B. *żywi* i *trzeba*.
C. *nadziei* i *kolei*.
D. *zaklinam* i *narodem*.

3 **Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.**
W zdaniu Rudy został aresztowany przez gestapo czasownik występuje w ___ / 1 pkt

A. formie bezosobowej zakończonej na -no.
B. stronie biernej.
C. trybie rozkazującym.
D. stronie czynnej.

4 **Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.**
Kotwica malowana na murach w czasie okupacji była znakiem ___ / 1 pkt

A. Polski Walczącej.
B. niemieckiej marynarki wojennej.
C. Warszawskiego Towarzystwa Wioślarskiego.
D. harcerskiej drużyny wodnej.

5 **Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.**
Wyrazy konspiracja, sabotaż, dywersja, często występujące w lekturze, to przede wszystkim ___ / 1 pkt

A. zdrobnienia.
B. neologizmy wymyślone przez autora.
C. wyrazy gwarowe.
D. słownictwo związane z walką podziemną.

6 **Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń o stylu książki. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.** ___ / 1 pkt

1. W książce obok opisu wydarzeń pojawiają się komentarze narratora oceniające postawy bohaterów.	**P**	**F**
2. Autor posługuje się wyłącznie stylem urzędowym, takim jak w protokołach.	**P**	**F**

7 **Wyjaśnij, czym różni się pseudonim konspiracyjny od zwykłego przezwiska szkolnego. Podaj jedną różnicę.** ___ / 1 pkt

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Kamienie na szaniec – 40 zadań typu egzaminacyjnego z kluczem (egzamin ósmoklasisty 2027)

Podgląd pokazał 7 z 23 stron. Pełna wersja: 23 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- 40 zadań typu egzaminacyjnego do lektury obowiązkowej „Kamienie na szaniec" – w formule egzaminu ósmoklasisty 2027, z kluczem i zasadami oceniania.
- Sześć kart: fabuła i bohaterowie (z ramką „W pigułce"), gatunek i kompozycja, język i fragment tekstu, problematyka i wartości, konteksty i porównania z innymi lekturami, karta „ja
- Zadania prawda/fałsz, wyboru, dopasowania, kolejności zdarzeń i otwarte – także argument do tezy, teza i plan wypracowania.
- Przy każdym zadaniu numer wymagania z podstawy programowej.
- Gotowe na powtórkę przed egzaminem, kartkówkę z lektury albo pracę domową – każdą kartę można wydrukować osobno.
- PDF do druku (23 stron) i DOCX do edycji (czarno-biały, gotowy do kserowania).
- Treść oryginalna; cytaty tylko z utworów w domenie publicznej.
- Pisownia według zasad od 1 stycznia 2026 r.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/egzamin-osmoklasisty-2027-kamienie-na-szaniec-40-zadan